

## АНОТАЦІЯ

до наукової роботи на тему:

### ***«Психотерапія як метод відновного лікування в комплексній фізичній програмі реабілітації хворих та людей з інвалідністю»***

Шифр: психотерапія реабілітації

**Актуальність теми.** Актуальність теми психотерапії в комплексній фізичній реабілітації зумовлена потребою сучасної системи охорони здоров'я реагувати на багатовимірний характер захворювань, у яких фізичні, психологічні та соціальні чинники нерозривно пов'язані між собою.

У пацієнтів із гострими та хронічними порушеннями здоров'я, а також у людей з інвалідністю, відновний процес часто ускладнюються психоемоційними змінами, що впливають на темп і результативність фізичного відновлення.

Стрес, тривожність, зниження мотивації, депресивні прояви, страх повторного ушкодження або невпевненість у власних можливостях здатні послаблювати прихильність до реабілітаційної програми, погіршуючи прогноз та зменшуючи ефективність фізичних методів. У таких умовах психотерапія стає тим інструментом, що дозволяє сформувати цілісну модель реабілітації, де фізичні втручання поєднуються з психічною підтримкою пацієнта та усуненням бар'єрів, які перешкоджають відновленню.

Поширеність хронічних захворювань, збільшення кількості людей з інвалідністю та зростання частоти травм опорно-рухового апарату й серцево-судинних подій створюють додаткове навантаження на реабілітаційну систему, що потребує впровадження методів, здатних підтримати пацієнта на всіх етапах відновлення. Фізична реабілітація у таких випадках вимагає не лише корекції рухових порушень та підвищення функціональної здатності, а й роботи з емоційною сферою, адже психічний стан часто визначає рівень участі пацієнта у відновному процесі. Психотерапевтичні методи допомагають зменшувати тривожність, коригувати неадаптивні поведінкові реакції, формувати позитивне ставлення до відновлення та підсилювати внутрішню

мотивацію, що підвищує результативність фізичних втручань. Особливо значущою психотерапія є для осіб, які пережили травми, хронічні больові синдроми, онкологічні захворювання, інсульти чи ампутації. Такі стани нерідко супроводжуються емоційним виснаженням, втратою контролю над власним тілом, порушенням самооцінки та адаптації до нових життєвих умов.

Психотерапевтична підтримка допомагає подолати ці наслідки, сприяє формуванню адаптивних копінг-стратегій, відновлює здатність до саморегуляції та забезпечує пацієнту більш повноцінну участь у фізичній програмі реабілітації. Поєднання фізичних і психотерапевтичних втручань дозволяє вибудувати індивідуальну траєкторію відновлення, де враховані потреби, можливості та психологічні ресурси людини.

**Мета дослідження:** проаналізувати можливості застосування психотерапії у комплексній фізичній реабілітації та визначити її роль у підвищенні ефективності відновного лікування хворих і людей з інвалідністю.

**Об'єкт дослідження:** комплексна реабілітація хворих та людей з інвалідністю.

**Предмет дослідження:** психотерапія як метод відновного лікування у структурі фізичної реабілітаційної програми.

**Методи дослідження** — індукція, аналіз, спостереження, моделювання, формалізація.

**Завдання дослідження:**

1. Проаналізувати теоретичні підходи до використання психотерапії у відновному лікуванні.
2. Визначити психоемоційні чинники, що впливають на ефективність фізичної реабілітації.
3. Охарактеризувати методи психотерапевтичної підтримки, застосовувані в комплексних реабілітаційних програмах.
4. Оцінити вплив поєднання психотерапії та фізичної реабілітації на динаміку відновлення пацієнтів.

**Теоретичне значення:** полягає у поглибленні розуміння взаємозв'язку психоемоційних процесів і фізичного відновлення, що дозволяє розглядати реабілітацію як цілісний біопсихосоціальний феномен. У роботі уточнено підходи до використання психотерапії у мультидисциплінарних програмах та розширено уявлення про психологічні чинники, які впливають на динаміку реабілітаційного процесу. Теоретичні узагальнення створюють підґрунтя для формування моделей комплексної реабілітації, що поєднують психотерапевтичні та фізичні методи в єдину систему.

**Практичне значення:** визначається можливістю застосування описаних психотерапевтичних технік у реабілітаційних центрах для підвищення ефективності фізичного й соціального відновлення пацієнтів. Запропонований підхід може бути використаний фахівцями мультидисциплінарних команд для корекції тривоги, стресу, уникання руху та низької мотивації. Практичні інструменти дозволяють адаптувати програму під потреби пацієнтів із різними видами порушень, забезпечуючи індивідуалізований та структурований супровід.

**Наукова новизна:** полягає в інтеграції психотерапевтичних і реабілітаційних методів у єдину модель відновного лікування, що враховує психологічні особливості пацієнтів з інвалідністю. У роботі наведено дані про позитивну динаміку психоемоційного стану на основі результатів стандартизованих методик, що підтверджує ефективність поєднання психотерапії з фізичною терапією та ерготерапією. Новизна проявляється також у запропонованому алгоритмі використання технік емоційної регуляції й поведінкової активації для підвищення результативності комплексної реабілітації.

**Апробація дослідження.** Результати дослідження представлено на науково-практичних конференціях і опубліковано в збірниках наукових тез:  
**1.Невирішені проблеми сучасності у фізичній терапії та ерготерапії, що заважають розвиватися реабілітації :** тези доповіді // *XXXIV Міжнародна наукова конференція здобувачів вищої освіти і молодих*

учених *«Наука і вища освіта»*, 12 листопада 2025 р., Запоріжжя.

**2.Психотерапія як метод відновного лікування в комплексній фізичній програмі реабілітації хворих та людей з інвалідністю :** тези доповіді // *XXV Міжнародна науково-практична конференція «Інклюзивне освітнє середовище: проблеми, перспективи та кращі практики»*, 25–27 листопада 2025 р.

**3.Біотехнологія виготовлення лікувальної мазі на основі воску із заспокійливим ефектом та *Bacillus subtilis* :** тези доповіді // *II Міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Проблеми та досягнення сучасної біотехнології»*, 22 березня 2022 р.

**4.Формування професійного розвитку педагога в умовах освітніх трансформацій :** тези доповіді // *IV Всеукраїнська науково-практична конференція «Розвиток педагогічної майстерності майбутнього педагога в умовах освітніх трансформацій»*, 5 квітня 2024 р., Глухів.

**5. Основи психології як складова фізичної терапії :** тези доповіді // *XXI Всеукраїнська науково-практична конференція студентів і молодих учених*, 15–17 квітня 2024 р., Київ.

**Структура роботи:** робота складається з трьох розділів, дев'яти підрозділів, висновків, додатків та списку використаних джерел, що розміщуються на 37 сторінках.

**Ключові слова:** психотерапія, реабілітація, інвалідність, методики, фізична терапія.